
Arkivkode:

Saksnr.: 2025/1574

Sak: **30**

Møte: 11. september 2025

Etikk i forskning og utdanning (ID 16)

Bakgrunn

- [4/24 Risikokart 2024-2025](#)
- [23/24 Etikk i forskning og utdanning \(ID 16\)](#)

Saksfremstilling

Forskningsetikk omfatter normer og verdier som bidrar til å sikre forskningens kvalitet og troverdighet, samtidig som den setter rammer for forskersamfunnets praksis og ansvar. I henhold til Forskningsetikkloven har både den enkelte forsker og forskningsinstitusjonene ansvar for å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Innen våre fagfelt er det [Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi \(NENT\)](#) som gir råd og veiledning i forskningsetiske spørsmål. Det skjer bl.a. gjennom utarbeidelse av forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi. Ved fakultetet er forskningsetikk identifisert som ett av risikoområdene for 2024 – 2025. Det gis her en status på arbeidet med forskningsetikk i forskning og utdanning.

En av de mer krevende forskningsetiske utfordringene i vår tid er å bevare tilliten til forskning og forskningsbasert kunnskap, i en verden preget av geopolitisk og økonomisk usikkerhet, hvor forskningens uavhengighet utfordres. Samtidig står vi midt i en rask teknologisk utvikling, særlig innen kunstig intelligens, som reiser nye etiske problemstillinger knyttet til transparens og ansvarlighet. I tillegg har omfanget av useriøse og falske tidsskrifter økt betydelig de senere årene, noe som stiller krav til forskerens årvåkenhet og ansvarlighet ved valg av publiseringskanal.

Det å legge til rette for en åpen dialog og refleksjon rundt forskningspraksis og forskningsetiske problemstillinger, er en viktig lederoppgave på alle nivå. I vår har fakultetets fokus vært på informasjonsdeling og dialog om forskningsetikk i instituttledergruppen. Som del av dette arbeidet har vi hatt gjennomgang av de reviderte retningslinjene fra NENT og diskusjoner rundt konkrete forskningsetiske case. Det er en økende bevissthet og diskusjon omkring hvordan geopolitikken påvirker vår sektor, og hvordan vi samarbeider internasjonalt. Dette var også tema for første dag under årets vårseminar for fakultetet, som hadde tittel «Geopolittikk og akademisk frihet».

Som ett av tiltakene for å sikre ansatte en god innføring i de forskningsetiske prinsippene og UiB sine ressurser på området, er det arbeidet med å inkludere forskningsetikk som tema i mottaket av nytilsatte ved fakultetet. I tillegg har UiB utarbeidet et e-læringskurs i forskningsetikk som skal gjennomføres av alle vitenskapelig ansatte ved UiB. Informasjon

om e-læringskurset, samt ressurser for bruk i on-boarding av nytilsatte, er gjennomgått og delt med instituttledere, administrasjonssjefer og HR- seksjonen.

NT – fakultetet sitt redelighets- og forskningsetisk utvalg, ledet av prodekan for forskning skal bidra til å sette forskningsetiske spørsmål på agenda ved fakultetet og følge opp innmeldte redelighetssaker, i tråd med UiB sine retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, vedtatt i 2023.

Utdanning

For å gi studentene en god start i vitenskapelig og kritisk tenking legges to digitale emner om digitale verktøy, digital kildekritikk og en innledende tilnærming til bruk av KI inn i alle nye studenters studieplan. Det vil gjennom program møter og mentormøter legges vekt på at det forventes at studentene gjennomfører kursene.

Fakultetet har, og vil fortsette å ha stort fokus på bruk av KI, både som underviser og student. Retningslinjer med veiledning for bruk av KI i undervisningen for fakultetet er nå på plass, og vil kunne være et verktøy for undervisere og studenter for å definere akseptabel bruk.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret ta saken til orientering

22. august 2025/Kari Nordvik/Bianca Nygård

Øyvind Frette
Prodekan